הספרים הני אין כלי פשתן לא אמר ליה אביי מתני' אפילו דשאר מיני אמר בר הידיא לדידי חזי לי ימה של טבריה דמפקי לה משיכלי דמני כיתנא בחולא דמועדא מתקיף לה אביי מאן לימא לן דברצון חכמים עבדי דלמא שלא ברצון חכמים עבדי: **מתני'** ואלו כותבין במועד קדושי נשים וגיטין ושוברין דייתיקי מתנה ופרוזבולין איגרות שום ואיגרות מזון שטרי חליצה ומיאונים ושטרי בירורין גזרות בית דין ואיגרות של רשות: **גמ'** אמר שמואל מותר לארס אשה בחולו של מועד שמא יקדמנו אחר לימא מסייע ליה ואלו כותבין במועד קדושי נשים מאי לאו שטרי קדושין ממש לא שטרי פסיקתא וכדרב גידל אמר רב דאמר רב גידל אמר רב כמה אתה נותן לבנך כך וכך כמה אתה נותן לבתך כך וכך עמדו וקדשו קנו הן הן הדברים הנקנין באמירה לימא מסייע ליה אין נושאין נשים במועד לא בתולות ולא אלמנות ולא מיבמין מפני ששמחה היא לו הא לארס שרי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא לארס דלא קעביד מצוה אלא אפילו לישא נמי דקא עביד מצוה אסור תא שמע דתנא דבי שמואל מארסין אבל לא כונסין ואין עושין סעודת אירוסין ולא מיבמין מפני ששמחה היא לו ש"מ ומי אמר שמואל שמא יקדמנו אחר והאמר רב יהודה אמר שמואל בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני שדה פלוני לפלוני אלא שמא יקדמנו אחר ברחמים כי הא דרבא שמעיה לההוא גברא דבעי רחמי ואמר תזדמן לי פלניתא א"ל לא תיבעי רחמי הכי אי חזיא לך לא אזלא מינך ואי לא כפרת בה' בתר הכי שמעיה דקאמר או איהו לימות מקמה או איהי תמות מקמיה א"ל לאו אמינא לך לא תיבעי עלה דמילתא הכי אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש מן התורה דכתיב [1]ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר מן הנביאים דכתיב [2]ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא מן הכתובים דכתיב [3]בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת ואמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי ואמרי לה במתניתא תנא א"ר ראובן בן אצטרובילי אין אדם נחשד בדבר אלא א"כ עשאו ואם לא עשה כולו עשה מקצתו ואם לא עשה מקצתו הרהר בלבו לעשותו ואם לא הרהר בלבו לעשותו ראה אחרים שעשו ושמח מתיב רבי יעקב [4]ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם התם להכעיס הוא דעבוד תא שמע [5]ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה' רב שמואל בר יצחק אמר מלמד שכל אחד קינא לאשתו ממשה התם משום שנאה הוא דעבוד ת"ש אמר רבי יוסי יהא חלקי עם מי שחושדין אותו בדבר ואין בו ואמר רב פפא לדידי חשדון ולא הוה בי לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק וקלא דלא פסיק עד כמה אמר אביי אמרה לי אם דומי דמתא יומא ופלגא והני מילי דלא פסק ביני ביני אבל פסק ביני ביני לית לן בה וכי פסק ביני ביני לא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה לא א] ולא אמרן אלא דלא הדר נבט אבל הדר נבט לא ולא אמרן אלא דלית ליה אויבים אבל אית ליה אויבים הוא דאפקוה לקלא: **מתני'** אין כותבין שטרי חוב במועד ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל הרי זה יכתוב אין כותבין ספרים תפילין ומזוזות במועד ואין מגיהין אות אחת אפילו בספר עזרא רבי יהודה אומר כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו

וטווה

כלי פשתן. דלא נפיש טירחא: **מטפחות הספרים.** של פשתן ט): **הני אין.** אבל שאר כלי פשתן לא: **אפילו דשאר מיני.** כלומר מטפחות דשאר מינין כגון דצמר אע"ג דנפיש טירחא שרי לכבס אבל שאר כלים דשאר מינין לא אבל כלי פשתן שרי לכבס: **משיכלי.** ספלים: **מתני' קדושי נשים.** שכתב בשטר הרי את מקודשת לי דאשה נקנית בשטר י): **דייתיקי.** שטר צוואה: **פרוזבולין.** שכותב מלוה בשטר שאינו משמט ולא משמיט ליה שמיטה: **איגרות שום.** בכך שמו בית דין שדה זו ונתנו לאחים כך וכך נגדו: **איגרות מזון.** פלוני קבל לזון בת אשתו: **שטרי בירורים.** בררו ב"ד חלק זה לזה וחלק זה לזה: **גזרות ב"ד.** פסקי דינין: **ואיגרות של רשות.** צווי וקיום של שלטון: **גמ' כדרב גידל.** שכותב תנאי זה בשטר: **ניקנין באמירה.** בלא קנין: **דקא עביד מצוה.** דעוסק בפריה ורביה: כ) **כפרת בה'.** באמנה דקאמר דלא מסייע צלותא כלום הואיל ולא מזמנה (א) ליה כלומר השתא צלינא עלה ולא אסתייעא מילתא: **אמר.** אי לא מנסבא או איהי תמות מקמאי דלא איחזי כד מנסבא לאחר ואצטער בה: **או איהו.** עצמו ימות מקמי דתינסבא איהי לאידך. ולהכי מארס במועד שלא יקדמנו אחר ברחמים שתמות היא: **נחשד בדבר.** עבירה: **להכעיס עבוד.** וידעי דלא היה: **בקלא דפסיק.** לא היה ביה: **קלא דלא פסיק.** היה ביה: **דומי.** חשד כמו לא ישא בת דומה (סוטה דף מ.): **אבל הדר נבט.** דבתר דפסיק התחיל קלא נבט נשמע דמיון כמו במסכת תענית (דף ז.) האי צורבא מרבנן דמי לפרצידא דתותי קלא כיון דנבט נבט ופי' זה וזה לשון צמח: **מתני' ואם אינו מאמינו.** המלוה ללוה: **או שאין לו מה יאכל.** לסופר: **אפילו בספר עזרא.** ס"ת של עזרא. ואני שמעתי עזרה בה' ופי' ספר מוגה היה בעזרה שממנו היו מגיהים כל ספרי גולה: **לעצמו.** לקיים זה המלוה אבל לצבור למכור דלדך שכירות הוה חשיב מלאכה כדאמרינן לעיל (דף יב.) ל) אונכרא דכיון דלאו אגרא קשקיל שרשויי בעלמא הוא ושרי:

וטווה

ס) **הספרים.** פירוש להסתפר וכמסתפר לכל אותם שהתירו חכמים וי"ג הספרים ומטפחת ע) הספגין ובירושלמי קאמר עלה מטפחת הספרים [אין] מכבסין אותן במי רגלים פ) מפני הכבוד ואין נראה לי להביא ראיה דאיירי בכתבי הקדש דאפילו דאיירי באומן המספר שייך כבוד המסתפרים שנותנין אותן בפניהם וכשמסתפרין אין כבוד להם במטונפין:

צ) **העולים** מטומאה לטהרה. במצורע איירי דהא מצורע אסור לכבס כדאמר לעיל (דף טו.) ומסופק אם נאמר כן בעולה מטומאת מת ונבילה שצריך לכבס בגדיו או אמרינן דוקא מצורע הואיל ואסור לכבס כל בגדיו שלו מיהו מה שפירש דבמצורע איירי קשיא לן אי אמרינן דמצורע אינו נוהג צרעתו ברגל א"כ מאי איריא עולים מטומאה לטהרה אפילו בימי צרעתו נמי מותר לכבס ברגל דלא מלי למימר לא מיבעיא קאמר כדלעיל (דף יד:) דאם כן לא שייך שמא ישהו קרבנותיהן דבשלמא גילוח הוא בשעת קרבן אבל כיבוס לא שייך לקרבן ויש לומר דכיבוס נמי שייך לקרבן:

מתקיף לה אביי מאן לימא לן. ולע"ג דאביי גופיה שני לעיל מתני' אליבא דרבי יוחנן אינו סובר כן: **ואלו** כותבין במועד. נראה דכל הני הוו דבר האבד פן ימות הנותן או העדים או ב"ד או ילכו למדינת הים:

ואיגרות רשות. בירושלמי מפרש פריסת שלום ויש מפרשים ליווי השלטון כמו אל תתודע לרשות (אבות פ"א מ"י): **אין** כותבין שטרי חוב. פירשו בתוספות הוא הדין שטר מכירה דהא בהדי אלו כותבין במועד לא חשיב שטר מכירה ולי נראה דהא דלא קתני משום דאין כותבין שטר מכירה אלא על הקרקע ואמרינן לעיל (דף יג.) אין ק) מוכרין בתים אלא לצורך המועד ולצורך המועד פשיטא דשרי והוא הדין אם מכר קודם המועד ועתה רוצה לכתוב דשרי במועד דהא נמי דבר האבד רק אם היה לו אונס ולא יכול לכתוב קודם המועד: ר) **הן** הן דברים הנקנין באמירה. בפ' הנושא (כתובות דף קב:) מפורש: ש) **ומי אמר** שמואל שמא יקדמנו אחר. תימה לי אמאי לא משני הא בזוג שני הא בזוג ראשון כדמשני פרק שני דסנהדרין (דף כב.) ובפרק קמא דסוטה (דף ב. ושם):

וטווה

עין משפט נר מצוה

צב א מיי' פ"ז מהלכות י"ט הלכה יג סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקמה סעיף ה:
ב [מיי' שם הל' יד טוש"ע שם]:
צג ג מיי' פ"ז מהלכות י"ט הלכה טז סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקמו סעיף א:
צד ד מיי' פכ"ג מהל' אישות הלכה יג ופ"ג מהל' זכייה ומתנה הלכה יז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' נא:
צה ה מיי' פ"ז מהלכות י"ט הלכה טו טור ש"ע א"ח סי' תקמו סעיף א:
צו ו מיי' פ"ז מהלכות י"ט הלכה יב סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקמה סעיף ו:
צז ז ח מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף א ג:

◆

תורה אור השלם

1. ויען לבן ובתואל ויאמרו מיי יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב: בראשית כד נ
2. ואביו ואמו לא ידעו כי מיי היא כי תאנה הוא מבקש מפלשתים ובעת ההיא פלשתים משלים בישראל: שופטים יד ד
3. בית והון נחלת אבות ומיי אשה משכלת: משלי יט יד
4. ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על יי אלהיהם ויבנו להם במות בכל עריהם ממגדל נוצרים עד עיר מבצר: מלכים ב יז ט
5. ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש יי: תהלים קו טז

◆

רבינו חננאל

דלאו כלי פשתן אלא צמר ושל שאר מינין זולתי. אמר בר הדיא אנא חזיתי ים טבריא דמקפי לה משיכלי (ומכבסי בהו) מאני דכיתנא [ומכבסי בהון] בחולי דמועדא. אמר ליה אביי ומאן לימא לן דברצון חכמים [עבוד] דלמא שלא ברצון חכמים עבוד. ירושלמי תני מטפחות ספרים אין מכבסין אותן במי רגלים מפני הכבוד, אלא מכבסין אותן בנתר ובורית. מתני' אלו כותבין [במועד] קידושי נשים גיטין ושוברין דיתיקאות מתנות פרוסבולין איגרות שום איגרות מזון שטרי חליצה ומיאונין שטרי ברורין גזירות בית דין איגרות של רשות. ירושלמי (שטרי חוב) [ושוברין] אומוליגיאוס. איגרות שום, שום היתומים. איגרות [מזון], מזונות אלמנה כו'. עד גזירות בית דין, אלו [גזרי דינין]. ואיגרות של רשות זו שאילת שלום. קידושי נשים אוקימנא שטרי פסיקתא. כמה אתה נותן לבנך כמה אתה נותן לבתך כך וכך ועמדו וקדשו הן הן הדברים הנקנין באמירה. (ירושלמי איגרות של רשות זו שאילת שלום).
אמר שמואל מותר לארס בתולו של מועד, שמא יקדמנו אחר. איני והא איהו דאמר ארבעים יום קודם יצירת הולד בכל יום בת קול יוצאת ומכרזת בת פלוני לפלוני כו'. ופרקינן שמא יקדמנו אחר בתפלה. תנא דבי מנשה מארסין במועד ואין כונסין ואין עושין סעודת אירוסין ולא מייבמין מפני ששמחה היא לו. אבל מחזיר גרושתו. אמר רב מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים, מה' אשה לאיש. מן התורה, שנאמר מה' יצא הדבר. מן הנביאים, דכתיב ואביו [ואמו] לא ידעו כי מה' היא. מן הכתובים, דכתיב בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת. ואמר רב אין אדם נחשד בדבר אלא אם כן עשאו או כולו או מקצתו או הרהר בלבו לעשותו או ראה אחרים שעשאוהו וייטב בעיניו. איני, והכתיב ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם. ופרקינן, התם להכעיס הוא דעביד. והכתיב וישמע משה ויפול על פניו, ואמר ר' יוחנן שחשדוהו מאשה איש. וכתיב ויקנאו למשה במחנה, מלמד שכל אחד ואחד קינא על אשתו. ופרקינן התם משום שנאה עשו כך. ת"ש דאמר ר' יוסי יהי חלקי עם מי שחושדין אותו בדבר ואין בו. ואמר רב פפא לדידי חשדו לי ולא הוה בי. ואסיקנא, בקלא דלא פסיק ובאתרא דלית ליה אויבים. אבל היכא דאית ליה אויבים מעיקרא לאו מלתא היא, אויבים הוא דאפקוה לקלא. מתני' אין כותבין שטרי חוב במועד, אם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל, הרי זה יכתוב. אין כותבין ספרים תפלין ומזוזות, ואין מגיהין אות אחת ואפילו בספר העזרה כו'.

מסורת הש"ס

א) [גיטין מה.], ב) כתובות קב., ג) ב"ז כתובות קב. קדושין ט:, ד) לעיל ח:, ה) סנהדרין כב. ע"ש סוטה ב. ע"ש, ו) סנהדרין קי., ז) שבת קיח:, ח) [קידושין לא: וש"נ], ט) יבמות כה., י) [לעיל יג.], כ) [ע"כ שייך לע"א], ל) [קידושין ג.], מ) [ער' פי' אחר בע"ן], נ) [אלונגרי כל"ל], ס) [שייך לעיל יד. במשנה], ע) עיין מהרש"א, פ) [ע"ש הלכה כ], צ) שייך לדף יד. במתני', ק) צ"ל לוקחין, ר) שייך לעיל קודם ד"ה אין כותבין, ש) ב"ז שייך לעיל,

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כפרת כו' הואיל ולא מזמנה לך כלומר:

◆

גליון הש"ס

גמ' מאן לימא לן דברצון חכמים. עיין תשובת מהרי"ט ח"א סי' פג:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' ולא אמרן אלא דלא הדר נבט. כלומר דלא יצא עכ"ל הערוך בערך נבט ועי' בפרש"י דמפרש מלשון צמח. ואין שייה הפי' דלא הדר שוב ונשמע כדפרש"י מעיקרא נבט נשמע וכו' ולפענ"ד דברי הש"ס אלו קא מהדרי אדלעיל דקא מסיק ל"ק הא בקלא דפסיק וכו' וקא מפרש הש"ס בתחילה עד כמה הוי קלא דלא פסיק וכל דיני וחלוקי קלא דלא פסיק והשתא קא מהדר תו לפרושי דקלא דפסיק לא אמרן אלא דלא הדר נבט כו' ודוק היטב. דלפ"ז הוי ב' חלוקים בהדר דבקלא דלא פסיק יומא ופלגא אית בי' ודאי חששא, וקלא דפסיק לגמרי דלא הדר נביט לית בי' שום ממש. וקלא דפסיק דהדר נבט אף דלא הוי מיומא ופלגא נהי דלא בכי גמור יהא דאית בי' ממש עכ"פ איכא לספוקי ביה ולא נפיק מתורת חשדא. אולי אית בי'. כנלענ"ד ברור ודוק היטב. ורא"י גמורה מצאתי לפירושי זה. דביבמות דף כ"ה ע"א ליתא להך ולא אמרן בתרא ישוש"ה ולדבריו מיושב משום דלענין להוציא אשה מבעלה מיירי ואספיקא לא מפקינן והדר נבט רק ספיקא הוי ודו"ק היטב כי נכון הוא:

◆

מוסף רש"י

ואיגרות של רשות. פירוש אגרות שלום (האורה ח"א סי' עם). **שטרי פסיקתא.** החתן והכלה פוסקין תנאים שביניהם (כתובות קב.) וממון שפוסקין זה לזה (קידושין ט.). **הן הן הדברים הנקנין באמירה.** בלא קנין, שהקידושין הן גמר הדבר דבההיא הנאה דקא מתחתני אהדדי גמרי ומקני (שם). **שכל אחד קינא לאשתו ממשה.** אל תסתרי עם משה (סנהדרין קי.). **דומי דמתא.** מסורי העיר (יבמות כה.).